

Kara'iwilay ato Haliacangay

Sa'ayaw i, mangalay kako a mitengil titaanan; o masamaanay kako a tamdaw kako sa kiso? Kara'iwilay iri haliacangay?

O kara'iwilay ato haliacangay haw i, o pinangan no harateng no tamdaw. Onini a harateng i, o pasapinang to caayay ka lecad a wayway no kalotamdaw. Matiya o kasasiroma no to'eman ato taengad. Itini i harateng ningra ato wayway ningra ko pi'arawan no mita. O mamasamaan ko 'orip nonini a tamdaw i ikor. O roma sato, o sakamatira no harateng no cecay a tamdaw haw i, alatek nani mamang pakayni i sifana' no ina ato mama, ano eca, pakayni i pinangan no niyaro'. O roma sato, o masamaanay a idang ko tihi^ ningra. Itini to i picodadan a masapinang ko matiniay a hareteng ningra. Matiniay a harateng ko misolotay to faloco' no tamdaw.

Pasacowa^ ko rakat ningra, pasa'amis iri pasaetip, oya pinangan i faloco' ningra ko pido^doan ningra. Saka o sasafaloco'en no mita ko matiniay a harateng. Tinako^, ira ko tatosay a micodaday, malecad a caay ka nga'ay ko nisekingan. O ma'iwilay ko harateng a tamdaw i, sowal sa, “ Aya! Awaay ko epoc ako. O hatira:ay to ko fana' ako. ” saan.

Nikaorira, o maacangay ko harateng i, sowal sa, “Aya! Caay ka edeng ko lalaok ako a micodad, ano misa'icel a micodad i, o mamafilo^ kona seking.” saan.

Sakatos a tinako^, pakayniay i no maomahay. Miso'ayaw to nika o mama'orad to i kacanglahan a palapatan.

O ma'iwilay ko harateng i, sowal sa, “ Aya! O mamalahol ko lamit no pinaloma^, latek caay ka nga'ay ko nipilitod tonini a mihecaan.” saan.

O maacangay ko harateng i, sowal sa, “ Hai, fangcal a ma'orad, o sapananom, o sakaromahad no kalopinaloma^ konini a 'orad. ” saan.

Ira ko sowal no citanenga a tamdaw, sowal sa, “ Ano masomad ko harateng iso i, mamasomad ko pinangan iso ato 'orip iso. Orasaka, ano mangalay a masomad ko 'orip i, somaden ko harateng.

Sarikoray to sowal, kita o wawa no Pangcah, aka ka rarima^ ko faloco', acangen salipahaken ko faloco', aka ka pidah, sa fa'ina'inayen ko harateng. Ano o maacangay ko harateng ita i, o sakaci'icel no faloco' ato sakalemed no kalodemak ato tayal ita konini.

悲觀與樂觀

悲觀與樂觀是人的一種思維也是一種信念，決定我們做事的方法與處世的態度，其觀念的形成受父母的影響、從小生活的環境、家庭的社會地位、所受的教育，都有著很大的關係。

兩個學生考試成績不佳，悲觀的學生認為自己不夠聰明，再怎麼努力也沒辦法考好。樂觀的學生檢討自己沒有充分準備，只要努力下次一定考好。兩個農夫面對即將到來的春雨。悲觀的農夫認為農作物的收成會受影響。樂觀的農夫則認為農作物得以澆灌。兩個工人擁有偏遠的荒地，悲觀的工人說：我只能用來修一座墳場，別無選擇。樂觀的工人說：我要將它種滿綠樹花草，供人休憩。

但是這種思維只要我們自己願意改變，凡事朝積極正面的方面去思考，不但可以讓自己有樂觀的個性，與這種思維的人相處也會帶給人鼓勵和正向的觀念，也會因自己有這種個性卻會帶來許多機會。

所以，要當現代的原住民青年，就要樂觀積極、知足常樂、正面思考、勇敢面對、它不但是有感染性的，願大家都能成為一個積極樂觀的人。